

การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2556

The Application of Rules of a Good Man's Qualities (Sappurisdhamma)
in Buddhism for Tambon Administrative Organizations in
Wong-Noi district, Ayutthaya province, 2556 B.E.

กฤตสุชิน พลเสน¹

¹มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 195 คน ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบไคสแควร์ ซึ่งกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลวิจัยพบว่าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการนำหลักสัปปุริสธรรมไปประยุกต์ใช้ โดยรวมและทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับทุกครั้ง และบุคลากรได้เสนอแนะให้สนับสนุนการนำหลักธรรมอื่นไปใช้ในการปฏิบัติงานด้วย เพื่อการพัฒนาองค์กร และชุมชน

คำสำคัญ: หลักสัปปุริสธรรม; การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม; ปัจจัย

บทนำ

สัปปุริสธรรม เป็นหลักธรรมอีกหลักธรรมหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาชุมชนได้อย่างเหมาะสมสำหรับสังคมไทย เพราะสัปปุริสธรรมเป็นหลักที่จำเป็นและมีประโยชน์มากต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เป็นธรรมชาติของคนดี เป็นธรรมที่ทำให้คนเป็นคนดี มีอยู่ 7 ประการ ได้แก่ 1) อัมมัญญาตา คือ รู้จักเหตุ รู้หลักการ รู้วิธีการ ในการดำเนินงาน ผู้นำนั้นจะต้อง

รู้จักเหตุ รู้หลักการ รู้วิธีการต่างๆ เหล่านี้เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) อุตตัญญาตา คือ รู้จักผล หมายถึง รู้จักผลที่เกิดมาจากเหตุ เพราะเหตุกับผลนั้นจะเป็นปัจจัยที่เนื่องถึงกันและกัน เมื่อเป็นอย่างไ ผลก็เป็นเช่นนั้น แต่เพื่อความเข้าใจกระจ่างชัดยิ่งขึ้น 3) อุตตัญญาตา คือ ผู้รู้จักรู้ตน การรู้จักตนเองนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้นำดำเนินกิจการหรือบริหารบุคคลากรในหน่วยงานให้

บรรลุเป้าหมายได้ เพราะหากผู้นำไม่รู้จักภูมิภาวะ
ของตนเองแล้ว ก็ยากที่จะรู้จักผู้อื่นและสิ่งอื่นได้ 4)
มัตตัญญูตา คือ การรู้จักประมาณ ความพอดีหรือ
ความรู้จักประมาณ เป็นลักษณะของคนดีจะต้อง
รู้จักประมาณในการใช้จ่ายและคุณประโยชน์ต่อ
สังคมบุคคลบางคนได้รับความลำบาก 5)
กาลัญญูตา คือ รู้จักกาลเวลา โดยมุ่งรู้จักกาลเวลา
ที่ควรประกอบกิจการงานต่างๆ หรือทำงานให้ทัน
กับเวลา เหมาะกับเวลาและรู้คุณค่าของเวลา ผู้นำที่
ประสบความสำเร็จนั้นส่วนหนึ่งคือจะต้องเป็นผู้รู้จัก
การบริหารเวลาหรือวางแผนงานให้เหมาะสมกับ
เวลา 6) ปริสัญญูตา คือ รู้จักชุมชนหรือสังคม ผู้นำ
นั้นจะต้อง รู้จักสังคมแต่ละสังคมน่าจะมีความ
แตกต่างกันโดยทางด้านศาสนา กฎ กติกา ระเบียบ
วัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม ความเชื่อถือ
และค่านิยมต่างๆ ตลอดจนทั้งความแตกต่างระหว่าง
บุคคลในสังคมเมื่อผู้นำทราบชัดในเรื่องดังกล่าว
และวางตนให้เหมาะสมแล้ว ย่อมได้รับความเชื่อถือ
7) ปุคคัลปโรปรัญญูตา คือ การรู้จักบุคคล รู้
ประเภทของบุคคล รู้จิตนิสัยต่างๆ และรู้จักเลือก
บุคคลที่ควรคบและไม่ควรคบ ตลอดจนทั้งรู้จักว่าผู้นั้น
มีคุณธรรมยิ่งหย่อนอย่างไร รู้จักบุคคลต่างๆ ไปใน
สังคมที่ผู้นำจะเข้าไปเกี่ยวข้อง (ทองย้อย แสงสิน
ชัย, 2530: 8-9)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กร
ปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทยที่จัดตั้งขึ้นมา
ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหาร
ส่วนตำบล พ.ศ.2537 โดยมีวัตถุประสงค์ของการ
จัดตั้งเพื่อกระจายอำนาจการปกครอง
(Decentralization) ให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับ

ตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของ
ประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและการ
ตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไป
มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของ
ตนเอง องค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นองค์กร
ปกครองท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนใน
พื้นที่ชนบทมากที่สุด มีอำนาจหน้าที่ในการ
จัดบริการสาธารณะให้ประชาชนในเขตพื้นที่ที่ได้
รับผิดชอบตามขอบเขตของอำนาจที่ได้รับตาม
กฎหมาย ซึ่งในแต่ละพื้นที่ อาจจะมีการแตกต่างกัน
ไปตามสภาพภูมิศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรม
ท้องถิ่นที่หลากหลาย แต่อยู่ภายใต้แนวคิดเดียวกัน
คือ การพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเจริญทั้งทางด้าน
เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ควบคู่กันไป ดังนั้น
องค์การปกครองท้องถิ่นจึงทำหน้าที่สนับสนุน
ส่งเสริมงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ในการประกอบ
อาชีพต่างๆ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้และ
ประสบการณ์แก่สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน การ
ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่
สามารถที่จะแก้ไขปัญหาและความต้องการของ
ชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
เท่าที่ควร สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากปัญหาการทุจริต
และประพฤติมิชอบ ของเจ้าหน้าที่ ที่แทรกซึมอยู่
แทบทุกหน่วยงาน ภาคีรัฐ มีลักษณะเป็น
กระบวนการร่วมมือกันระหว่างภาคราชการ
ภาคเอกชน และภาคการเมือง ทำให้กระบวนการ
ทุจริตมีลักษณะที่ซับซ้อน ยากที่จะป้องกันและ
ปราบปรามให้หมดสิ้นไปได้โดยง่ายถึงแม้ว่าจะมี
ความพยายามดำเนินการทุกวิถีทางในการขจัด
ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้หมดสิ้นไปหรือลด

น้อยลง แต่กลับปรากฏว่าการทุจริตและประพฤติมิชอบมีแนวโน้มแพร่กระจายไปทางหน่วยงานของรัฐ แสดงให้เห็นว่ากระบวนการทุจริตหาได้เกรงกลัวต่อองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบไม่ แต่ในทางกลับกันก็พบว่ากระบวนการทุจริตมีการพัฒนาการที่สลับซับซ้อนขึ้นไปอีก ในขณะที่กลไกหน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ยังมีระบบกระบวนการการทำงานที่ล่าช้า หลัง ในการที่จะนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้กำหนดระบบและกลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นมาทำหน้าที่ตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการประพฤติมิชอบทั้งหน่วยงานภาครัฐและการเมือง เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ค.ต.ง.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เป็นต้น ซึ่งดูเหมือนว่า จะเพียงพอต่อการดำเนินงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการประพฤติมิชอบ แต่ในความเป็นจริงแล้วกระบวนการทุจริตมีการพัฒนาในรูปแบบและเครือข่ายไปอย่างรวดเร็ว กลไกตรวจสอบการทำหน้าที่เพียงการตรวจสอบกระบวนการทุจริต ซึ่งเป็นองค์ประกอบภายนอก ส่วนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่เจ้าหน้าที่รัฐให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งเป็นเกราะป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบอันเป็นองค์ประกอบภายในนั้นไม่ค่อยมีหน่วยงานใดให้

ความสำคัญมากนัก (สุวรรณ พิณตานนท์, ดร. 2546: 8-9)

โจทย์วิจัย

บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมมากน้อยเพียงไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย
3. เพื่อจัดทำคู่มือการใช้สัปปุริสธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อยมีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมน้อย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้คู่มือในการที่จะนำไปส่งเสริมประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.วังน้อย) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. นำผลการวิจัยไปเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมาย
3. นำผลการวิจัยเสนอผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาองค์กร
4. นำผลการวิจัยเสนอผู้บริหาร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อลงในวนารสาร

5. นำผลการวิจัยไปเขียนบทความวิจัยเพื่อลงในวารสารสถาบันรัชต์ภาคย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Qualitative Research) ในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้

1. การเลือกพื้นที่ในการวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้คือ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ในการวิจัยและเก็บข้อมูล ในภาคสนาม ในลักษณะที่เป็นการศึกษานำร่อง (Pilot study)

2. ประชากรที่วิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ คือ สมาชิก ช่างราชการ และพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน ในองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งที่เป็นเพศหญิง และเพศชาย ซึ่งมีทั้งหมด 369 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 369 คน จึงได้ทำการกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane

เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้วจึงได้ทำการสุ่ม อบต. จาก 10 อบต. เหลือ 5 อบต. จึงได้ขนาดตามสัดส่วน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร ของแต่ละ อบต. แต่ละ อบต. กับจำนวนที่ได้จากการสุ่ม

ชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนประชากร	จำนวนที่สุ่มได้
สนับทึบ	133	70
ข้าวงาม	37	20
วังจุฬา	63	33
ชะแมบ	40	21
หันตะเภา	96	51
รวม	369	195

จากตารางนี้ เป็นการกำหนดตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane แล้วปรากฏว่าได้ขนาดตัวอย่างตามสัดส่วน ของแต่ละอบต. ได้ 195 ซึ่งในแต่ละอบต. จะทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยได้เก็บตัวอย่างเพิ่มเติม 10 % เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ตามที่ได้กำหนดขนาดตัวอย่างไว้

ผลการวิจัยตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย ทั้ง 7 ด้าน

สัปปุริสธรรม	\bar{X}	SD	แปลผล
ด้านที่ 1 ด้านการรู้หลักและรู้จักเหตุ (ธัมมัญญาตา)	4.03	.70	มาก
ด้านที่ 2 ด้านการรู้ความมุ่งหมาย และรู้จักผล (อรรถัญญาตา)	4.16	.75	มาก
ด้านที่ 3 ด้านการรู้จักตน (อัตตัญญาตา)	4.02	.73	มาก
ด้านที่ 4 ด้านการรู้จักประมาณ (มัตตัญญาตา)	4.40	.74	มากที่สุด
ด้านที่ 5 ด้านการรู้จักกาล (กาลัญญาตา)	4.45	.89	มากที่สุด
ด้านที่ 6 ด้านการรู้จักชุมชน (ปริสัญญาตา)	4.40	.70	มาก
ด้านที่ 7 ด้านการรู้จักบุคคล (บุคคลปโรปรัญญาตา)	4.08	.63	มาก
รวม	4.17	.70	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า บุคคลที่มีการนำหลักสัปปุริสธรรมไปใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = .70

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 5 มีด้านการรู้จักกาล (กาลัญญาตา) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X})=4.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)= .89 รองลงมาคือ ข้อที่ 4 ด้านการรู้จักประมาณ (มัตตัญญาตา) โดยมีค่าเฉลี่ย

(\bar{X}) = 4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = .74 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 3 ด้านการรู้จักตน (อัตตัญญาตา) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = .73 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

หลักธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กร ได้อย่างเหมาะสม มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทำให้รู้จักใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาต่างๆ ให้เป็นคนมีเหตุ มีผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชนและรู้จักบุคคล ตลอดจนรู้จักประยุกต์ใช้ในองค์กรให้มีความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง และมีความสุข แต่สังคมปัจจุบัน ได้ประสบปัญหาทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติส่อไปในทางทุจริต ผิดศีลธรรม ไม่ได้นำเอาหลักธรรมมาใช้ในการพัฒนาชุมชนเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งรูปแบบการวิจัยเป็น Survey Research มีปัญหาวิจัย คือ 1) บุคคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมมากน้อยเพียงไร 2) บุคคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีปัจจัยแตกต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมมาก น้อยแตกต่างกัน

หรือไม่ วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย 3) เพื่อจัดทำคู่มือการใช้หลักสัปปริสธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อยสมมติฐานการวิจัยคือ 1) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม 2) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย มีความเข้าใจหลักสัปปริสธรรมขอบเขตการวิจัย ในการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยเรื่องต่อไป นี้ เพื่อการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และประสบการณ์การทำงาน ตัวแปรตามที่ศึกษา ได้แก่ การประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกเป็น 7 ด้าน คือ 1.ด้านความรู้หลักและรู้จักเหตุ (ธัมมัญญา) 2. ด้านการรู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล (อัตถัญญา) 3. ด้านการรู้จักตน (อัตตัญญา) 4. ด้านการรู้จักประมาณ (มัตตัญญา) 5. ด้านการรู้จักกาล (กาลัญญา) 6. ด้านการรู้จักชุมชน (ปริสัญญญา) 7. ด้านการรู้จักบุคคล (บุคคลปริปริญญา) 2) ขอบเขตด้านประชากร 1.ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง ใน

เขตอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 500 คน 2.กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง โดยเลือกสุ่มตัวอย่าง 5 แห่ง จำนวน 150 คน 3) ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4) ขอบเขตด้านเวลา โดยการฝึกอบรม 9 วัน ครั้งที่ 1 ในวันที่ 26-28 มิถุนายน 2556 ครั้งที่ 2 วันที่ 18-19 กรกฎาคม 2556 และครั้งที่ 3 วันที่ 30-31 ตุลาคม ถึง วันที่ 1 พฤศจิกายน 2556

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเรื่องนี้ การประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่ 1 ด้านการรู้หลักและรู้จักเหตุ (ธัมมัญญา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X})=4.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)=.70 ด้านที่ 2 ด้านการรู้ความมุ่งหมาย และรู้จักผล (อัตถัญญา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})= 4.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)=.75 ด้านที่ 3 ด้านการรู้จักตน (อัตตัญญา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})= 4.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)=.73 ด้านที่ 4 ด้านการรู้จักประมาณ (มัตตัญญา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X})=4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)=.74 ด้านที่ 5 ด้าน

การรู้จักกาล (กาลัญญา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = .89 ด้านที่ 6 ด้านการรู้จักชุมชน (ปรัญญา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)=.70 ด้านที่ 7 ด้านการรู้จักบุคคล (บุคคลปรัญญา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 4.08 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) = .63 ที่เป็นเช่นนี้ทั้ง 7 ด้าน สามารถใช้เหตุผลได้ว่าบุคคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นข้าราชการและผู้ได้รับการเลือกตั้ง มีความรู้ความเข้าใจในสัปปริสธรรมจึงนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ประชาชนมีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระณัด วฑฒโน (บุตรสวัสดิ์) (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต,2552) ได้ทำวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้นำที่ด้นนั้นย่อมาประกอบด้วยหลักการ 3 ประการ คือ หลักการครองตน ครองคน ครองงาน โดยมุ่งเน้นให้ผู้นำเกิดการพัฒนาตน การพัฒนาคน และพัฒนาระบบงานให้มีคุณภาพที่สมบูรณ์แบบทั้งสองด้าน คือ คุณภาพด้านจิตใจและคุณภาพด้านความสามารถจากประเด็นนี้ สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ว่า บุคลากร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปริสธรรม ในการพัฒนาองค์กร เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งเจริญรุ่งเรืองมั่นคง ในชุมชนอยู่เป็นประจำ

ผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านที่ 5 ด้านการรู้จักกาล (กาลัญญา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลากรต้องมีความรับผิดชอบต่อเวลาสูง เพื่อการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างในชุมชน อนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาสมควร ศรีสงคราม (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต,2550) ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปปริสธรรมและพละธรรมกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเขตกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) สัปปริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการรู้จักประมาณ ด้านการรู้จักกาล ด้านการรู้จักบุคคล ด้านการรู้จักผล ด้านการรู้จักตนด้านการรู้จักชุมชน และด้านการรู้จักเหตุ 2) พละธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านกำลังสุจริต ด้านกำลังความเพียร ด้านกำลังการสงเคราะห์และด้านปัญญา 3) สัปปริสธรรมและพละธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .014 สัปปริสธรรมและพละธรรม ร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 82.20

ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านที่ 3ด้านการรู้จักตน (อัตตัญญา) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นี่อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา เปิดโอกาสให้บุคคลากรสมาชิก และประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองน้อย ด้านการศึกษาหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับตนเอง ไม่ได้ นำความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมมาช่วยแก้ไข ปัญหาให้กับประชาชนในชุมชนเท่าที่ควร ขาดการ ตรีตรองพิจารณาหาเหตุผลและวิธีการใหม่ๆ มาใช้ ในการพัฒนาแก้ไขปัญหามาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บรรจง หมายมั่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, 2518: 10-12) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสัปปุริสธรรมกับสันโดษ เพื่อ เป็นแนวทางในการค้นหาบุคลิกภาพของ ธรรมาธิปไตย ผลการวิจัยพบว่า ความเกี่ยวพันของ อุปลักษณะภายในของสัปปุริสธรรมว่า การกระทำ ของสัตบุรุษคือ ผู้ที่รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จัก ประมาณ ย่อมมีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรขององค์การ บริหารส่วนตำบล มีการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริส ธรรมในระดับทุกครั้ง ซึ่งถือว่าเป็นอยู่แล้ว ส่วนด้านที่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านที่ 3 ด้านการรู้จักตน (อัตตัญญา) จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ควรมีนโยบายนำหลักสัปปุริส ธรรมทั้ง 7 ประการส่งเสริมความรู้ พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ ทั้งความรู้ทางโลก และทางธรรม เพื่อให้ บุคลากรรู้จักหลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลาย ที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องข้องในการดำเนินชีวิต ให้รู้ว่า

ตำแหน่ง ฐานะ อาชีพ การงานของตนมีหน้าที่ที่ควร รับผิดชอบอย่างไร มีอะไรเป็นหลักการ และจะต้อง ทำอย่างไร เพื่อให้บุคคลากรเป็นคนที่มีการเอาใจใส่ ควบคุม รับผิดชอบ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและ แก้ไขปัญหาในงานที่ได้รับมอบหมาย ควรมีการ สร้างและปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนให้เกิด ความรักและเข้าใจในหน้าที่ของตน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

1) ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักสั ปุริสธรรมในด้านต่างๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับบุคลากรขององค์การ บริหารส่วนตำบล ควรศึกษาและนำหลักสัปปุริส ธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กรให้ครบทั้ง 7 ด้าน เพื่อให้ประชาชนมีการดำรงชีวิตอย่างมี ความสุข

2) ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ที่สุดคือด้านที่ 3 ด้านการรู้จักตน (อัตตัญญา) จึง มีข้อเสนอแนะ สำหรับบุคลากรขององค์การ บริหารส่วนตำบลและประชาชนควรศึกษา และนำ หลักสัปปุริสธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กร และชุมชน เพื่อให้เกิดความสุขในองค์กรและชุมชน ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1) ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่นำหลัก สัปปุริสธรรมไปประยุกต์ใช้ในองค์กร และพัฒนา ชุมชนกับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ ไม่ได้นำหลักสัปปุริสธรรมไปประยุกต์ใช้ในองค์กร และพัฒนาชุมชน

2) ควรทำการศึกษาวิจัยว่า ผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขององค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศ มีการจัดกิจกรรม การอบรม ให้กับ

บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือไม่ ถ้ามีทำอย่างไรและได้ผลอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2542). *การจัดทำแผนพัฒนาตำบล*.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อาสาสมัครรักษาดินแดน.

กังสดาล อยู่เย็น. (2544). *พลวัตชุมชนบ้านเป็ดคากายใต้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยานิพนธ์

มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จุไรรัตน์ แสงใจรัถย์. (2544). *ใบกมือเวลาโลกาภิวัตน์*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิถีทรรศน์.

ดารารณี ลิทธิพงษ์. (2549). *ผลสัมฤทธิ์ของการใช้อิทธิบาท 4 ในการพัฒนาชุมชน: ศึกษาเฉพาะกรณี*

เทศบาลตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ทองย้อย แสงสินชัย. (2530). *สัปปริสธรรม 7 (สมบัติผู้ดี 7 ประการ)*. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการ

อำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ

นรา ตรีธิติญา. (2543). *หลักธรรมวิชาพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์คุรุสภา.

ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. (2536). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: พีรพัฒนา.

ปิ่น มุทุกันต์. (2541). *พุทธวิธีครองใจคน*. กรุงเทพมหานคร: สร้างสรรค์บุ๊ค.

ปรีชา สุตจิตร. (2550). *ศึกษาการนำหลักธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ที่ว่าการ*

อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระถนัด วฑฒโน (บุตรสวัสดิ์). (2542). *การวิเคราะห์คุณสมบัติของผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมปิฎก.(ปยุตฺโต.อ.ป). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ (พิมพ์ครั้งที่ 12)*.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระมหาพรหม อคฺคปญฺโญ. (2542). การประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารโรงเรียนวิถีพุทธใน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานครเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสมควร ศรีสังคราม. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปปุริสธรรมและพลธรรมกับการ
ปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระณัด วฑฺฒโน. (2542). คุณสมบัติของผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรมการวิเคราะห์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสมควร ศรีสังคราม. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปปุริสธรรมและพลธรรมกับการ
ปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหาสามารถ อานนฺโท. (2550). ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรชัย เทพปัญญา และคณะ. (2537). การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร: ปลัมพันธ์
พานิชย์.
- สุรินทร์ คงเกิด. (2549). ศึกษาการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารเทศบาล
ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมหวัง สารวิสิทธิ์. (2548). พุทธจริยธรรมกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมือง
ร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.